

Posudek na rigorózní práci Mgr. Jiřího Hrbka České barokní korunovace

Rigorózní práce Jiřího Hrbka vzniklo podstatným přepracováním jeho diplomové práce, obhájené na FF UK v roce 2005. Komise tehdy hodnotila práci jako výbornou a doporučila ji po drobných doplňcích a korekturách podat jako práci rigorózní. Autor se ovšem s doporučenými drobnými úpravami nespokojil a práci podstatně rozšířil, zejména rozsáhlým vytěžením zahraniční literatury k dané problematice, ale zčásti i na základě dalšího pramenného studia. Stejně jako v diplomové práci si J. Hrbek i ve své rigorózní práci vytkl za cíl podat z nejrůznějších úhlů pohledu výklad podoby a smyslu korunovačních obřadů českých panovníků v rozmezí let 1627- 1723, přesněji v letech 1627, 1646, 1656 a 1723. Svou práci pojal velmi široce, takže vlastnímu rozboru korunovací přededeslal obsáhlou pasáž, v níž se snaží vysledovat představu panovníka v politické teorii raného novověku, a to jak jinde v Evropě, tak i speciálně v habsburské monarchii. Pak stručně načrtl situaci, v jaké k jednotlivým korunovacím došlo, a rozebral otázky jejich politického významu, ať již jde o holdování, potvrzování privilegií, nástupnické právo nebo státoprávní symboliku. V další části se věnuje nejrůznějším otázkám korunovačního ceremoniálu, a to jak obecně, tak i na českém příkladu. Na tuto pasáž navazuje výklad o hmotném zajištění korunovací a o významu korunovačního ceremoniálu pro panovnickou reprezentaci a konečně i zamyšlení nad korunovací jako barokní festivitou. Práce J. Hrbka je vyzrálá, vyniká výbornou znalostí domácí i cizí literatury k obecnějšímu zázemí jednotlivých problémů, a to nejen historické, ale zčásti i politologické, sociologické a antropologické, stejně jako dobrou orientací v současných metodologických diskusích, probíhajících ve světové historiografii. Odráží se v ní nesporně fakt, že v rámci druhého oboru, který autor studoval, tedy politologie, se J. Hrbek soustředil zejména na dějiny politických teorií. Autor dokázal velmi dobře spojit teoretické základy svého výkladu s konkrétní analýzou a podařilo se mu skutečně postihnout neobyčejně široké spektrum souvislostí, který-mi byly české korunovace spojeny s širším dějinným kontextem. Jeho výklad je poučený, bystrý, logický, čtivý, k autorovým závěrům nemám žádné vážnější připomínky. Musím ovšem upozornit na některá drobná nedoplnění, způsobená zřejmě chvatem při dokončování nebo přejímáním neověřených tvrzení z literatury. Např. Antonín Frozín nebyl měšťan, ale duchovní měšťanského původu (s.62), Karel Albrecht nebyl r. 1741 v Praze korunován, pouze přijal hold českých stavů (s. 96). Vzácně se setkáme i s gramatickými chybami (král skládal přísahu klečíce, s. 49, osoby se proměňovali, s. 82) nebo s nestandardními tvary (madrace místo správného matrace, s. 193, 207), případně překlepy (s. 124, pozn. 97, má být 15., nikoliv 13. stol.). Dosti časté jsou prohřešky proti správné interpunkci. Vesměs však jde jen o drobná nedoplnění. Jednu vážnější výhradu však mám. Výše zmíněná snaha o postižení co nejširších souvislostí jednotlivých jevů někdy jde do přílišné šíře a navíc také J. Hrbka mnohdy spíše odvádí – a to ještě více než v jeho diplomní práci - od vlastního tématu k zajímavostem, které s ním bezprostředně nesouvisejí. Není např. nutné vykládat, jak se lišili jáhnové od kněží způsobem úpravy štóly, pro dané téma je to zcela irelevantní. Takových příkladů by ovšem bylo možno jmenovat více. Některé detaily sice osvěžují výklad, ale mnohdy rozbíjejí jeho celistvost. Některé významné souvislosti naopak mohly být zdůrazněny více, než tomu v práci je, například fakt, že korunovace byla doprovázena nejen potvrzováním zemských privilegií, ale že po ní byla hromadně konfirmována např. i privilegia lokálních subjektů (klášterů, měst), což někdy vyvolávalo i nejrůznější emancipační pokusy těchto subjektů (Viz práce V. Vašků a J. Kahudy). Vzhledem k pozoruhodně poučenému, promyšlenému a přesvědčivému výkladu, který autor v práci podává, jsou ovšem tyto připomínky druhořadé. Na závěr bych chtěl zopakovat, že jde o vynikající práci, která by si – po proškrtání pasáží bezprostředně nesouvisejících s tématem - nesporně zasloužila publikaci. Plně ji doporučuji jako práci rigorózní.

V Praze 15. září 2006.

Prof. PhDr. Eduard Maur, CSc.

